

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תמ"ש 13051-10-13
בפני כב' השופטת שפרה גליק
תאריך: 27.11.2014

התובעים: 1. ר.ג. (קטינה)
2. ד.ג. (קטין)
ע"י אביהם והאפוטרופוס הטבעי, מ.ג.

ע"י ב"כ עו"ד ענבל הילי ערה

נגד

הנתבעת: א.ג.ד,

ע"י ב"כ עו"ד שרה מינטוס

פסק דין

עניינו של פסק הדין אשר בפניי הוא הכרעה בתביעת מזונותיהם של 2 קטינים, שהגישו תביעת מזונותיהם באמצעות אביהם, כנגד אמם-הנתבעת.

הרקע ותמצית הטענות:

1. בין הצדדים התנהל סכסוך משמורת קשה, וביום 2012 ניתן על ידי פסק דין לפיו המשמורת בקטינים תהיה אצל אביהם, בכפוף לקיום הסדרי ראייה עם אמם, והכל כפי שנקבע בפסק הדין (ראה תמ"ש 11-09-46412). פסק הדין האמור נשען על המלצות תסקיר שירותי הרווחה מיום 2014, ממנו אצטט כדלקמן:

"... במשפחה זו מתקיימת מערכת יחסים כואבת וסבוכה מאד בין כל בני המשפחה, על אף הזמן הרב שחלף מיום פרידת ההורים.

מנגנונים של פיצול, של הסתה שהביאו לנתקים ולעיוות במערכת היחסים הורים-ילדים שמתבטאת היום בקושי, כאב ואשמה ביחסים שבין האם לילדים. כיום, מתקיימת מערכת יחסים שאינה הולמת יחסים בין ילדים לאימם על פי כל קריטריונים, כפי שפורט קודם ובתסקיר. האם החליטה לשנות את אופן התנהלותה מול הילדים כפי שנהגה עד כה, דהיינו, לנקוט בסבלנות, אורח רוח, קבלה והכלה של ילדיה, על אף יחסם העוין כלפיה לעתים. גמישות וזמינות ממקום של הבנה למצוקתם הרגשית של ילדיה עקב הפרידה ומערכת היחסים המורכבת עם אביהם. האם החליטה שלא עוד סובלנות וקבלה של התנהגות ילדיה כלפיה, והחליטה לשנות את הכללים ביניהם. היא דורשת מילדיה יחס מכבד כפי שמצופה מילדים כלפי הוריהם וכפי שהיא מתייחסת אליהם בכבוד, האם פועלת מול ילדיה בצורה שקולה ומתוכננת שבבסיסה נתמכת ומעוגנת בהדרכה הורית ...”

ובהמשך :

”... לדאבוננו, נסיונות ליצירת גשרים בין האם לילדים לא נשאו פרי ולא הובילו לשינוי עד כה. המנגנונים הלא-מודעים והמודעים של כל בני המשפחה, חזקים מכדי שנוכל לישם תהליך חשיבה רציונליים.

מחד, הילדים זקוקים מאוד לאימם, אך חווים אותה כמנוכרת ומרוחקת מהם. השינוי בהתנהלותה מולם הותיר אותם במצוקה ובתדהמה, והיא בעיקר בלתי מובנת עבורם כלל וכלל.

נסיונות האם להסביר את בקשתה מהם, לא התקבלו ע”י הילדים והובילו לתגובות קשות ובלתי מתפשרות מהם, מאידך, האם אשר מאמינה שאין דרך אחרת לשינוי במערכת היחסים בינה לבין הילדים ומבינה

את המחיר שהיא עלולה לשלם בגין הדרך בה (היא)
נוקטת כיום.

באופן מוצהר האב מביע רצון לקשר יציב בין הילדים
לאימם. אנו מאמינים שיש בכוחו של האב לסייע
באופן חיובי לכך. יש לזכור שהילדים לא זקוקים
להורה אידיאלי אחד אלא לשני הורים טובים דיים
...". (הקו המדגיש אינו במקור - ש.ג.).

2. בפסק הדין בתמ"ש 46452-09-11, כאמור, קבעתי כי המשמורת בקטינים
תהיה לאביהם, אך חייבתי את הקטינים בהסדרי ראייה עם אימם: פעמיים
באמצע השבוע עם לינה וכן כל סוף שבוע שני לסירוגין, מתום הלימודים
ביום שישי ועד יום ראשון.

3. לטענת האב, האם ניתקה עם הילדים כל קשר "עד אשר ימלאו את תנאיה".
לטענתו, מחודש יוני 2013 האם לא דיברה עם ילדיה, לא יצרה איתם קשר
בשום אמצעי תקשורת, ולטענתו אף התעלמה מהם. האב הוסיף וטען, כי גם
בפגישה שיזם עם עו"ס ממחלקת הרווחה של עיריית תל אביב, טענה האם,
כי אינה מוכנה להיות "שטיח" של הקטינים ולהיות מנוצלת על ידם,
והודיעה לי כי תהיה מוכנה לשוחח איתם רק בנוכחות פסיכולוגית.

לטענת האב, סירובה של האם להיפגש עם הילדים אף גלש לכך שהאם
מסרבת להשתתף בהוצאות הקטינים.

4. אבי הקטינים טען כי בשל סירובה האמור של האם ובשל מצבו הכלכלי
הרעוע, מוגשת תביעת המזונות.

5. בנסיבות אלה, תבע אבי הקטינים את אם הקטינים למזונות הקטינה,
התובעת 1, סך של 4,308 ₪ לחודש; ואילו למזונות הקטין, התובע 2, סך של
3,098 ₪ לחודש.

6. מנגד, כפרה האם בטענות אבי הקטינים בתביעה.

7. אם הקטינים טענה, כי חרף האמור בפסק דיני מ-8.7.2012 לא קויימו בינה לבין הקטינים הסדרי ראייה, וזאת למרות שבית המשפט הביע דעתו כי ייטב לילדים עם אימם. לטענתה היה ברור שעל האב לעודד הילדים לקיים הסדרי ראייה איתה, אך הוא לא עשה כן, ואף הסית את הילדים נגדה.

8. האם הוסיפה וטענה, כי "עם מתן פסק הדין ומרגע שהמשמורת החוקית הועברה לידי האב, אותם חוטים דקיקים, שבירים ופגומים גם כן, נתלשו, כאמור, ביד גסה עוד יותר". והיא הוסיפה, כי לא נתנה לה כל דריסת רגל בחיי הקטינים התובעים. לטענתה, אבי הקטינים דרש במפגיע כי ישובו לישון בביתו ולא יאוחר מהשעה שמונה בערב, וכך גם רוב הזמן הקטינים סירבו לישון אצלה. אם הקטינים לא הוזמנה לאסיפות הורים והתבקשה לא להתערב. אם הקטינים הוסיפה, כי גם כאשר התקיימו ביקורי הקטינים אצלה, הם התקיימו בנפרד ולא של שני הקטינים יחד.

9. אם הקטינים תיארה בהגנתה כי הקשה מכל עבודה היה "ההכלה" של התנהגותם של הקטינים כלפיה, התחצפותם, זריקת חפצים, ניתוקי השיחות ועלבונות של ממש.

ועוד תיארה אם הקטינים בכתב הגנתה כי ביום 4.2.13 היא קיבלה שיחה טלפונית מאבי הקטינים, שבה הוא בכה, כי אינו יכול לשאת יותר את נטל גידול הילדים וכי בכוונתו לשים קץ לחייו "עוד היום". אם הקטינים יצרה קשר מידי עם עורך הדין שהוא בא כוחו של האב ואיש אמונו, וכן עם עו"ס ועם הרופאה המטפלת והודיעה להם על תוכן השיחה, ואף דווחה על פי עצתם של אלה למשטרה. בעקבות זה, ביקש אבי הקטינים כי הצדדים יחזרו לחיות יחד, אך האם התנתה זאת בטיפול אותו הפסיק האב, ושוב נפרדו הצדדים.

10. אם הקטינים הבהירה במכתב לקטינים, כי היא רוצה בקשר מכבד איתם, אך זה יהיה מחייב בשינוי התנהגות כלפיה. הקטין התובע 2 ענה לה, כי אינו רוצה יותר בקשר איתה, ומצידו הוא יכול לגדול בלי אמא, והוסיף: "אמא שמציבה תנאים לקשר אין לי יותר רגש אלייך...". אם הקטינים הוסיפה איפוא, כי הדברים הקשים האלה מדברים בעד עצמם, וטופחים על פני טענת אבי הקטינים שאם הקטינים סירבה להיות עם הקטינים בקשר.

11. באשר לצרכי הקטינים המפורטים בתביעה, טענה אם הקטינים כי לא צורפו ראיות ממשיות לבירור התביעה, וכי ההוצאות המפורטות מופרזות.
12. עוד טענה אם הקטינים, כי למיטב ידיעתה, אבי הקטינים עובד כנהג מונית עצמאי, וכן הוא מקבל קריאות דרך תחנת מוניות ... ושעות עבודתו הן בין 08: 30 עד 14: 00 ואחרי הצהריים-ערב עוד כ-3 שעות, וכן בימי ו', היינו הוא עובד במשרה מלאה.
13. לטענת אם הקטינים, כיוון שאבי הקטינים הוכרז כחייב מוגבל באמצעים בלשכת ההוצאה לפועל ומכיוון שהוא זכאי לקצבת נכות כללית מהמל"ל, הוא אינו מדווח על מרבית הכנסותיו מעבודתו, ובשים לב לכך שבגין חובותיו להוצל"פ, משלם אבי הקטינים החזר חודשי בגובה של 150 ₪ לחודש, היא מסיקה בין היתר שהוא מתקיים מההכנסות הלא מדווחות.
14. לטענת אם הקטינים, אבי הקטינים בחר לגור בדירת גג בת 4 חדרים בצירוף יחידת דיור נפרדת על הגג ובשכירות חודשית בסך 8,500 ₪ המשולמת על ידי אמו של אבי הקטינים, שזו עלות גבוהה ולא מתאימה למצבו.
15. עוד מוסיפה ומציינת אם הקטינים בהגנתה, כי האב לא ציין בתביעתו כי הוא מקבל תוספת תלויים עבור התובעים מאת המוסד לביטוח לאומי, התוספת מוערכת על ידה בשיעור של 1,800 ₪ (לפי תחשיב של 40% מקצבת נכות בסיסית בשיעור 2,229 ₪).
16. אם הקטינים משתכרת כ-8,500 ₪ נטו לחודש (עקב השימוש ברכב ממקום עבודתה). אם הקטינים טענה בהגנתה, כי היא זקוקה להוצאותיה: לשכר דירה בסך 4,900 ₪; כן הוצאות אחזקת בית בסך 1,000 ₪; טיפול פסיכולוגי בסך 1,400 ₪; תשלום הוצאות קבועות עבור הקטינים בסך 500 ₪; החזר הלוואה בסך 433 ₪; הוצאות אישיות מזון וכי היא זקוקה ל-1,500 ₪. כך שהיא מוציאה את כל שכרה, בלא יכולת לחיובה במזונות הקטינים, וזאת למרות שמעת לעת נשאה בהוצאות נוספות של הקטינים, למרות שלא שותפה בבחירת חוגים, דברים שבגינם התבקשה לשלם מעת לעת.

17. אם הקטינים טענה בהגנתה, כי באשר לדרישת האב להשבת הכספים ששילם בחודשים יוני-ספטמבר 2013, זו היתה צריכה להיות תביעה כספית נפרדת ולא במסגרת תביעת מזונות, ואין עליה לשאת בתשלומים שבהם נשא האב.

18. עוד טענה האם, כי האב חייב במזונות הקטין, התובע מס' 2, כדי צרכיו ההכרחיים, ואילו הקטינה, התובעת 1, היא בת 16 ועל כן האב והאם צריכים לשאת בשווה במזונות מדין צדקה, היינו לאחר סיפוק צרכיהם שלהם.

19. האם הוסיפה וטענה לניכור הורי, וכי מקור היעדר הקשר שלה עם ילדיה הוא עקב הסתותיו הקשות של האב. הסדרי הראיה עם האם לא קויימו והאב טירפד אותם. הצדדים גם לא קיבלו טיפול רגשי. האם רואה את אבי הקטינים כאשם בכך שהמערכת יחסים עם ילדיה התדרדרה. האם טענה, שהאב גרם לניכור ההורי, תוך גרימת נזק לילדים.

20. בנסיבות אלה איפוא, סבורה האם כי יש לדחות את התביעה נגדה.

דיון

מבוא דיוני

21. כהערה מקדימה אציין, כי עיון בכתב התביעה של האב מצביע על כך כי, לכאורה, היה בלתי מיוצג, ואולם הניסוחים היו מאד משפטיים ונראה כי האב נעזר ב"פרקליט צללים" כלשהו. בהמשך הדיונים יוצג האב.

22. ביום 19.1.2014, ניתנה החלטתי בבקשת האב לפסיקת מזונות זמניים, ובהחלטתי חייבתי את אם הקטינים לשלם מחצית מהוצאותיהם הרפואיות המיוחדות של הקטינים, שאינן מכוסות על ידי הביטוח הרפואי בו מבוטחים הקטינים. עוד חייבתי את אם הקטינים לשלם עבור מכשירי הפלאפון של הקטינים, קופ"ח והביטוח הרפואי בסך של עד 950 ₪ לכל ילד.

הכלל

23. סעיף 3(א) לחוק לתיקון דיני משפחה (מזונות) התשי"ט-1959 (להלן: "חוק המזונות") קובע, כי "אדם חייב במזונות הילדים הקטינים שלו ושל בן זוגו, לפי הוראות הדין האישי החל עליו". הצדדים הם יהודים, ולפיכך דינם האישי הוא הדין העברי.

24. על פי הדין העברי, החבות במזונות כלפי קטינים מגיל 15 ועד גיל 16 מקורה בדיני צדקה שבמשפט העברי. יצויין, כי בשונה מחובת המזונות מן הדין, שעד גיל 15 מוטלת על האב לבדו (ולפחות כך על פי צרכים הכרחיים), בחובה מדין צדקה - האם שווה לאב, וחיובה במזונות ילדיה תלוי ביכולתה לתת צדקה, ובקיומם של שאר המבחנים של חייב מדין צדקה, וההלכות המשפטיות בעניין זה ידועות היטב. ראה: ע"א 166/66 גולדמן נ ג דמן, פ"ד כ(2) 533, בעמוד 536; ע"א 508/70 נתוביץ נ' נתוביץ, פ"ד כה(1) 603, 609; ע"א 4523/90 קהאן נ' קהאן, פ"ד מה(5) 529, 531; ע"א 93/85 שגב נ' שגב, פ"ד לט(3) 822, 828.

25. באופן עקרוני, יכול שאם תחוייב במזונות ילדיה, ראה בעניין ע"א 664/71 מרחב נ' שרלין, פ"ד כו(1) 701, בעמוד 703, ואולם יודגש כי חיובה של האם במזונות ילדיה מדין צדקה, אינו חובה אבסולוטית (כחובת האב במזונות ילדיו). שכן, על פי כללי הקדימה שבדין צדקה, על האם לתת זכות קדימה לפרנסת עצמה.

26. ועוד קובעת ההלכה המשפטית, כי חיוב האם במזונות ילדיה יקום רק כאשר ידה של האם משגת מעבר לפרנסת עצמה (כלל האמידות) והחיוב במקרה כזה ניתן כדי מחסורם של הילדים, בתנאי שאין לילדים להתפרנס משל עצמם (כלל הנזקקות).

ראה בעניין זה: ע"א 239/85 עמיצור נ' עמיצור, פ"ד מ(1) 147, בעמוד 151, שם נקבע בהתייחס לחיוב אם במזונות קטינה (אומנם המדובר שם היה בקטינה מ"קטני קטנים"), כי:

"... גם חיובה של האשה להשתתף במזונות הקטינה, שהיא בגדר 'מקטני קטנים' בלי להבחין בין צרכיה החיוניים וההכרחיים של הבת, שחיובם מדין צדקה

על האב לבדו, לבין צרכיה מעבר לכך, שחיובם מדין הצדקה על האב והאם גם יחד, ואין לחייב גם את האב מבלי לקבוע תחילה שיכולה היא להשתתף גם, ומה שיעור יכולתה זו".

הנה כי כן, כאשר לא מתקיים תנאי "האמידות" - היינו אין הכנסתה של האם מספקת אלא לפרנסת עצמה, הרי שאין לחייב במזונות הילדים מדין צדקה.

ראה: ע"א 393/83 דלי נ' דלי פ"ד לח(3) 613 בעמוד 616; ע"א 466/82 גרובשטיין נ' גרובשטיין, פ"ד לו(4) 157, בעמוד 163.

27. המסקנה העולה מן המקובץ: בשונה מחובת מזונות מן הדין, החלה על האב לבדו (כאמור ביחס לילדו שעד גיל 15 שנה) בחובת מזונות מדין צדקה, האם שווה לאב, וחיובה במזונות ילדיה תלוי ביכולתה לתת צדקה, ובקיומם של שאר המבחנים לגבי חוב צדקה "מדין צדקה חבים האם והאב במזונות ילדיהם, כשידו של האב אינה משגת לספק כל צרכיהם, ויש לאל ידה של האם לספקם כופין אותה".

ראה: תמ"ש (ת"א) 5677/93 הינד נ' הינד.

28. לעומת האמור לעיל, יש הסוברים שאין לכפות אם לתשלום מזונות לילדיה. האב והאם חבים מדיני צדקה הן במישור הבסיסי - בצרכים ההכרחיים, והן במישור השני, עד לרמה שבה הורגלו הקטינים. החיוב מדין צדקה יוצר חבות על שני ההורים לפי יכולתם.

החיוב מדין צדקה מביא בחשבון לא רק את הכנסות החוב, אלא גם אם הכנסת האם, ואם השניים משתכרים, תחולק תוספת זו ביחסיות מתאימה בין האב לבין האם.

ראה: ע"א 93/85 שגב נ' שגב, פ"ד לט(3) 822 בעמוד 828-9; ע"א 591/81 פורטוגז נ' פורטוגז, פ"ד לו(3) 449; ע"א 254/76 ינקוביץ נ' ינקוביץ, פ"ד לא 169, 173; ע"א 210/82 גלבר נ' גלבר, פ"ד לח(2) 14.

29. עוד יצויין, כי בע"א 4523/90 קהאן נ' קהאן, פ"ד מה(5) 529, קבע בית המשפט, כי לעניין מזונות מדין צדקה אין לבצע חלוקה שווה במזונות בין

ההורים, אלא חלוקה שוויונית, דהיינו, יש לבחון את הכנסות שני ההורים כדי להסיק מהי חלוקה סבירה שתבטיח את צרכיהם שלהם.

מן הכלל אל הפרט

הכנסות אבי הקטינים

30. בדיקת כתב התביעה על צירופיו, מראה שהאב לא צירף סימוכין להכנסותיו. בהרצאת הפרטים הנסמכת אל כתב תביעתו ציין כי הוא משתכר כנהג מונית עצמאי 1,600 ₪ "כמפורט בתביעה".

31. לתצהיר עדותו הראשון צירף אבי הקטינים, כדבריו (סעיף 70 לתצהיר עדותו הראשית) **"מסמך שהנפיק רואה החשבון שלי המעיד על תשלומי המע"מ ששילמתי למדינת ישראל בשנת 2013"**.

האב מוסיף וטוען כי ביום 20.12.2013 החל לעבוד כשכיר בחברת ... והשתכר 4,000 ₪ נטו לחודש בלבד. בחברה זו עבד עד אפריל 2014, עקב פיטוריו, כך טען האב, חזר לעבוד כנהג מונית עצמאי והוא משלם עבורה דמי שכירות בסך 4,000 ₪. שוב לא צוין גובה הכנסותיו של האב.

32. האב הוסיף וטען בסעיף 75, כדלקמן:

"מכיוון שאני לקוח מוגבל בבנק, ואין לי אפשרות ליטול הלוואות, סייעה לי אמי, כאשר רכשה עבורי מונית, באמצעות נטילת הלוואה על שמה, וכמו כן היא שוכרת עבורי מספר של מונית ואני משלם לה מידי חודש סך של 4,000 ₪".

33. גם לתצהיר עדותו הראשית לא צירף אבי הקטינים כל אסמכתא המעידה על הכנסותיו.

34. בחקירתו הנגדית, בישיבת ההוכחות (6.11.14) אמר אבי הקטינים: **"... אני עובד היום ומשתכר 8,000 ₪ ברוטו"**. כאשר נשאל אבי הקטינים אם יש לו הכנסות נוספות, ציין: 280 ₪ קצבת הילדים מהמל"ל (ראה עמ' 11

לפרוטוקול). לדבריו של אבי הקטינים, מהכנסתו נשאר לו רק 2,000 ₪, כי הוא מוגדר כ"עצמאי" (ראה עמוד 11 לפרוטוקול שורות 10-11).

אבי הקטינים הוסיף כי עצמאי רק מאוגוסט 2014. אצטט מתוך חקירתו הנגדית בעמוד 11 לפרוטוקול דברים המדברים בעד עצמם:

- ש"ש. מדוע אם כך צירפת אישור רפואי?**
ת. אני עובד היום ומשתכר 8,000 ₪ ברוטו.
ש. האם יש לך הכנסות נוספות?
ת. 280 ₪ שאני מקבל מהמל"ל עבור הילדים.
ש. אתה עובד בעבודה נוספת?
ת. לא.
ש. כמה זה הנטו של ה-8,000 ₪?
ת. 2,000 ₪. נשאר לי 2,000 ₪ כי אני מוגדר כעצמאי.
ש. איך אתה מוגדר כעצמאי אם קודם אמרת שאתה מקבל משכורת?
ת. אני מתקן. יש לי הכנסה חודשית נטו בסדר גודל של 2,000 ₪.
ש. האם צירפת דו"ח של רואה חשבון?
ת. כן. אני עובד עצמאי תקופה מאד קצרה.
ש. ממתי אתה עצמאי?
ת. אוגוסט 2014."

35. לצערי הרב, התפתלויותיו הרבות של אבי הקטינים בחקירתו הנגדית מצביעות על כך שהוא מנסה להסתיר את הכנסותיו. אני נאלצת להגיע למסקנה זו, נוכח העבודה שאבי הקטינים לא צירף אף אסמכתא על הכנסותיו.

36. הערתי על חסרון זה באסמכתאות כבר בהחלטתי בעניין המזונות הזמניים (בקשה מס' 1 מיום 19.1.2014) וחרף זאת חוסר זה לא תוקן עד היום.

37. כידוע, חיוב במזונות עצמאי (ולצורך העניין גם האב הוא חייב במזונות) נדרש לצרף לכתבי טענותיו במסגרת הרצאת הפרטים את הדו"ח השנתי לשנה הקודמת לשנה בה הוגש כתב טענותיו: מאזן, ודו"ח רווח והפסד לחודשים השוטפים, דוחות מע"מ ותשלומי מקדמות ומס הכנסה. ראה בעניין זה פסק דינו של כבוד השופט **שוחט** בתמ"ש (ת"א) 31070/04 **מ.ג. נ' מ.י** (11.7.05) (פורסם במאגר "נבו").

38. משנה תוקף יש לדברים שלעיל, שאבי הקטינים לא עשה כן אחרי פסיקת המזונות הזמניים, וחרף החלטתי הקובעת התיק להוכחות, והמורה כי יש לצרף האמור לעיל.

39. אני מקבלת את עמדת ב"כ אם הקטינים בסיכומיה, כי האב ניסה להסתיר פרטים בנוגע להכנסתו, מבית המשפט: רק העובדה כי עבר כשכיר ב... בין החודשים דצמבר 2013 עד אפריל 2014, התגלתה רק לאחר פסיקתי בעניין המזונות הזמניים.

זאת ועוד. אבי הקטינים לא הצליח להסביר כיצד הוא מוציא 25,000 ₪ לחודש, כולל ההוצאות לשכר דירה והחזר הלוואות נטענות שנטל אמו, ולדבריו אמו היא שמממנת אותו. קשה לקבל דברים אלה, כפי שקשה לקבל שהכנסתו של אבי הקטינים היא בסך 2,000 ₪ נטו לחודש, בעודו שוכר למגוריו ולמגורי שני ילדיו דירה בת 4 חדרים בסכום חודשי של 8,000 ₪.

40. נראה איפוא, משהתעלם אבי הקטינים מהוראותיי, מהוראות התקנות והוראות הדין והפסיקה. איני יכולה לקבל את עמדתו, גם בהתחשב בהוראת תקנה 264 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984. עלי לקבל את עמדת הצד שכנגד בעניין הכנסתו, וכן ראה - עקב חוסר כנותו של אבי הקטינים - פסק דינו של כבוד השופט שמגר בע"א 5814/91 **דוד גיא נ' חנה גיא** (15.12.92) (פורסם במאגר "נבו").

41. בנסיבות העניין אני מעריכה את הכנסתו של אבי הקטינים בסכום חודשי של 11,000-12,000 ₪ נטו לחודש, ולאחר ניכוי הוצאתו הישירה למגורים על פי שיעור של 60% משכר דירה של 8,000 ₪ לחודש (בסך 4,800 ₪) הכנסתו הפנויה עומדת על סך של כ-7,200 ₪ לחודש.

42. אציין, כי אבי הקטינים אמר שנכותו צומצמה ל-30% ואינו זכאי יותר לקצבת נכות עקב מחלתו (למרבה הצער לקה אבי הקטינים ב...). ואולם אם המוסד לביטוח לאומי צמצם את נכותו והנתבע רכש מונית, מן הסתם הוא עובד ומרוויח את לחמו מן המונית, ומצבו השתפר.

השתכרות אם הקטינים

43. אכן צודקת באת כוח אם הקטינים בסיכומיה. התרשמתי כי אם הקטינים פרשה באופן גלוי בפני בית המשפט את שכרה והכנסותיה.

44. אציין שגם אם הקטינים לא צירפה 12 תלושי שכר אחרונים ו-12 תדפיסי תנועה אחרונים של ח-ן הבנק שלה ושל כרטיס האשראי שברשותה, ובעניין זה אף היא הפרה את החלטתי.

45. בדיקת תלושי שכרה של אם הקטינים לחודשים פברואר עד אוגוסט 2014 מראה כי השתכרותה היא כ-8,500 ₪ נטו לחודש. אם הקטינים משלמת דמי שכירות בסך 4,900 ₪ לחודש ולפיכך הכנסתה הפנויה עומדת על סך 3,600 ₪ לחודש.

צרכי הקטינים

46. בדיקת התשתית הראייתית שהונחה בפניי מצביעה על כך שצרכי הקטינים שורטטו במכחול עז, ובהפרזה מרובה. כך, למשל, סל מזון לקטינה רוני בסך 1,600 ₪ לחודש, מוצרי היגיינה וטיפוח 250 ₪ לחודש וקוסמטיקאית בסכום נוסף של 240 ₪ לחודש, חוג גלישה וגיטרה בסך 750 ₪ לחודש. נראה שידם של הורי הנערה לא משגת לשאת בהוצאות כה כבדות, וכך גם הוצאה להבראה ונופש בארץ ובחו"ל.

גם ההוצאות לקטין דן נראות מופרזות מאד. סל מזון בשיעור 1,600 ₪ בחודש, ביגוד והנעלה לרבות ביגוד וציוד לכדורגל בשיעור 500 ₪ לחודש, וכן הבראה ונופש בארץ ובחו"ל, נסיעות ועוד.

47. ברמת ההכנסה הפנויה של שני ההורים : האב עם הכנסה פנויה של 5,200 ₪ לחודש והאם עם הכנסה פנויה של 3,600 ₪ לחודש, הקטינים אינם יכולים לקיים רמה כה גבוהה של צרכים.

אוסוף ואצין, כי שני ההורים זקוקים לשמר בידיהם מינימום של כספים למימון צרכיהם הרפואיים והטיפולים למזון ולבוש, ובכלל למינימום קיום אנושי, שהרי חיוב במזונות מדין צדקה, צריך בראש וראשונה לספק צרכי עצמו.

48. בדיקת התשתית הראייתית שסופקה לי מצביעה על כך, שהתביעה גם אינה נתמכת בתשתית ראייתית מתאימה. לא סופקו (ושוב בניגוד להחלטתי) קבלות המוכיחות כל פריט תביעה בנפרד ובמובחן, הקבלות שסופקו הן "קבלות בתפזורת", שאין בהן כדי להוכיח את התביעה, ואין לצפות מן השופט היושב לדיון כי יחשב חישובי חישובים הנוגעים להוצאות.

49. למעשה, ניתן לומר כבר כאן, כי התביעה לא הוכחה, וכידוע תביעת מזונות ככל תביעה אחרת היא ויש להוכיחה ברמת הוכחה סבירה, ומשלא הוכחה, ניתן לדחותה. ראה בעניין זה : ע"א 130/85 סבן כהן נ' כהן, פ"ד מ(1) 69.

50. ואולם, עת עסקינן במזונות קטינים יכול בית המשפט לפסוק מזונותיהם, תוך שימוש במכשיר ה"אומדנא", היינו להעריך את צרכי הקטינים, כמובן על פי "צרכים הכרחיים", שאלה אינם זקוקים להוכחה מיוחדת.

51. לעניין יכולתו של השופט היושב בדיון להעריך דמי מזונות, ראה : ע"א 35/85 שגב נ' שגב, פ"ד לט(3) 822 ; ע"א 246/69 אלעל נ' אלעל, פ"ד כג(2) 305 ; ע"א 600/82 נחום נ' נחום, פ"ד לז(4) 677.

52. אני קובעת אפוא, כי מזונות כל אחד מן הקטינים יהיו בגבול צרכים הכרחיים בהערכה חודשית, כדלקמן :

52.1 מזונות כללי (בגבול מזונות על פי צרכים

הכרחיים : 1,300 ₪.

52.2 חלק יחסי מהוצאה למדור 20% לפי הוצאה

ממוצעת סבירה (בניגוד לשכירות היקרה ששכר
האב) לפי תחשיב של כ-4,900-5,000 לחודש : 1,000 ₪.

52.3. הוצאות חינוך : 150 ₪.

2,450 ₪

(להלן: "דמי המזונות").

53. כפי שהערכתי לעיל, לעניות דעתי, אבי הקטינים מוציא הוצאות מעל יכולתו הכלכלית, הוא מוגבל באמצעים, חייב כספים רבים ובכל זאת שכר לו ולשני ילדיו דירה בת 4 חדרים בשיעור של 8,000 ₪ לחודש. מן הסתם יכול היה לשכור דירה המתאימה יותר לאמצעיו או שמא אמצעיו גדולים מאשר הוא טוען להם?

54. מכל מקום, אין לי ספק שבנסיבות העניין לא יוכלו הילדים לקבל יותר מאשר צרכים הכרחיים.

החיוב במזונות

55. מאחר שהערכתי כי צרכי הקטינים הם על פי "צרכים הכרחיים", הרי בהתחשב בגילו של הקטין, התובע 2, ישא בהם האב לבדו.

56. באשר לבת התובעת 1 - היא כבת 16, ובצרכיה צריכים הוריה לשאת בחלקים שווים ביניהם וביחס שווה להכנסותיהם לאחר קיום צרכיהם שלהם.

57. צרכיה של האם הם :

1,000 ₪

אחזקת מדור כ-

400 ₪

החזר הלוואה

האם זקוקה לטיפולים פסיכולוגיים. אני מעריכה הוצאה
זו ברכיב חודשי של 1,000 ₪

1,000 ₪

האם זקוקה לצרכי מחיה עצמה לפחות לסכום חודשי של

4,000 ₪

אין תימה, איפוא, שהאם מצויה ביתרת חובה של כ-25,000 ₪, בחשבון הבנק שלה.

58. עולה מכאן איפוא - לאם אין כספים כדי להשתתף במזונות הקטינה- התובעת מס' 1 מדין צדקה.

59. עקב האמור לעיל, אני מבטלת את חיובה של האם במזונות הקטינים- התובעים וזאת החל מיום פסק הדין, להוציא השתתפות אם הקטינים במחצית הוצאה רפואית חריגה שאינה מכוסה על ידי הביטוח הרפואי בו מבוטחים הקטינים, ובלבד שהוצאה כזו תיעשה בהתייעצות עמה, ותוך מתן אפשרות סבירה, מראש, לאם הקטינים לחלוק על גובה ההוצאה הנטענת. בכל מקרה, אם יחול חיוב במחצית הוצאה רפואית מיוחדת כאמור, הוא לא יחרוג מתעריף מקובל בקופות החולים על פי "ביטוח משלים" ו/או דומה לו.

60. כאמור, בידי אבי הקטינים הכנסה פנויה של 7,200 ₪ ואם הוא נושא במזונותיהם של ילדיו בסך 5,000 ₪ לחודש, עדיין נשארת לו הכנסה פנויה לצרכי עצמו בסך 2,200 ₪ לחודש.

הניכור ההורי

61. מעבר לצורך, אציין שאכן הקטינים אינם מקיימים את החיוב בפסק הדין, ואינם מקיימים קשר עם אמם. ראה פסק דיני בתמ"ש 46452-09-11 כאמור, מיום 8.7.12.

62. אוסיף ואומר, כי עצוב ומכמיר לב, היה תיאום האם בתמ"ש 3177-06-14 בו תיארה כיצד ניסתה להתקשר לבנה ביום הולדתו, למסור לו מתנה, אך הוא סירב לקבל המתנה או המסרון.

63. בנסיבות אלה, אין צריכה האם כלל ועיקר לשלם מזונות עבור ילדיה הקטינים המתנכרים אליה, ומסרבים לקיים את פסק הדין.

איזון ראוי בין זכותם של קטינים למזונות מדין צדקם מאימם, לבין חובת כיבוד אב ואם ואף חובתם לקיים הוראות ברורות שניתנו להם בפסק דין, מחייב הכרעה במקרה זה לטובת אימם של הקטינים.

64. אציין כי ראיתי את הילדים ביחידת הסיוע והתרשמתי ממצבם המחייב טיפול רגשי/פסיכולוגי, ואף חייבתי בכך, כשם שחייבתי אותם לקשר עם אימם.

65. כידוע, ההלכה המשפטית גורסת, כי בית המשפט לא ימהר לפטור הורה ממזונות ילד "מרדן", ואולם בנסיבות אלה שונה הדבר, וזאת מכמה טעמים :

ראשית, המדובר בחיוב אם ולא בחיוב אב, שהוא כולו חיוב מדין צדקה, והתרשמתי שהילדים אינם על סף רעב. לאב יש הכנסה ועד לאחרונה, קודם שהורידו לאב את קצבת נכותו, קיבלו גם קצבת תלויים ;

שנית, על פי התסקירים אשר הוגשו, אף בתיק זה, עולה כי סרבנות הקטינים אינה מוצדקת, וכעולה מסעיף 9 לחוק לתיקון דיני משפחה (מזונות) תשי"ט-1959, נקבע ש"רשאי בית המשפט, אם הוא סבור שמן הצדק והיורש לעשות כן לפטור אדם מחובת מזונות כולה או מקצתה, מחמת התנהגות מחפירה שהזכאי במזונות התנהג כלפיו". די בתיאוריה של האם על התנהגותם של הקטינים כלפיה ודרישתה להתנהגות מכובדת מהם, וכן סירוב הקטין התובע 2 להיפגש עם אימו לקבל ברכת יום הולדת או אפילו מתנה, כדי לקבוע שיש כאן התנהגות מחפירה ;

שלישית, מתיאורו של האב בכתב התביעה, עולה פגיעתו הרבה מכך שאם הקטינים עזבה אותו, והדבר בולט אף יותר מדרישת המזונות. דבר זה עולה בקנה אחד עם הסתת הילדים והניכור ההורי. בנסיבות כאלה, אין מקום להפעיל כלפי האם "דין צדקה" ;

רביעית, עיון בתסקיר הנושא תאריך 9.2.2014, אף הוא מלמד על יחסם הבלתי מכבד של הקטינים התובעים כלפי אימם הנתבעת. אביא דברים היפים לענייננו מתסקיר זה :

"... על פי הבנתנו ונסיונו המקצועי, משפחות מגיבות באופנים שונים למשברים משפחתיים בכלל ולגירושין בפרט. במשפחה שלפנינו, אכזבה, אשמה, עלבון,

כאב, תסכול וזעם הינם נחלת כל אחד מבני המשפחה באופנים שונים ובפרקי זמן שונים וחופפים. כיום אמנם ניתן לסבור באופן פשטני ולקשור את מצב היחסים בין הילדים לאימם כאחריותה של האם, אך מהיכרותנו הממושכת את המשפחה, יכולים אנו להציג עמדה המייצגת את חלקם של כל בני המשפחה במציאות הכואבת שנוצרה."

ובהמשך:

"הן בגוף העדכון והן בפרק ההתרשמות בחרתי להשתמש במושגים של פיצול, נתק והסתה. להערכתך, כפי שבא לידי ביטוי בתסקיר הקודם, משפחת ... משתמשת במנגנונים אלו כדפוס משפחתי משותף. כלומר כאשר האחד מצוי בעמדת הקרבה ומוכנות כמעט לכל תנאי לקשר, השני נוקט בעמדה הנגדית. עם פרידת ההורים, כפי שכתבנו בתסקירנו מיום 28/2/2012, נכונה הייתה האם לפעול בכל דרך כדי להתקרב לילדיה מתוך הבנה לכעס הרב אשר הופנה כלפיה בהיותה יוזמת הפרידה מהאב. האם נקטה בזהירות יתרה על מנת שלא להעמיק את הפגיעה בקשר שלה עם ילדיה. באותה התקופה האב התקשה מאוד לראות את הסבל אשר אותו חווים ילדיו בעקבות פירוק המשפחה. האב התקשה לעשות הפרדה בין תחושת הפגיעה שלו בעקבות הפרידה לעומת הצורך של הילדים לקשר מלא, עצמאי ונפרד עם אימם".

66. ולפני סיום - התקשיתי לכתוב פסק דין זה, ונזכרתי במשפט הפותח של "אנה קארנינה" על ידי טולסטוי: "... כל המשפחות המאושרות דומות זו לזו, המשפחות האומללות - אומללות הן כל אחת על פי דרכה." נראה שמשפט זה יפה, למרבה הצער, גם לענייננו.

סיכומו של דבר

67. כאמור לעיל, התביעה נדחית, להוציא החיוב האמור בסעיף 59 ובכפוף לאמור בו.

68. לאחר ששקלתי בדברים, וכדי שלא להעמיק עוד יותר את הקרע במשפחה, לא אחייב בהוצאות.

69. **תואיל המזכירות לשלוח פסק דיני לב"כ הצדדים.**

70. ניתן לפרסום בהשמטת שמות.

ניתן היום, ה בכסלו תשע"ה, 27 נובמבר 2014, בהעדר הצדדים.